

MAANDBLAD VAN „OUD-UTRECHT”

VEREENIGING TOT BEOEFENING EN TOT VERSPREIDING VAN DE KENNIS
DER GESCHIEDENIS VAN DE STAD EN DE PROVINCIE UTRECHT

FEBRUARI
1956

ONDER REDACTIE VAN:
H. DE JONG

29e JAARGANG
N° 2

UITGAVE DER VEREENIGING. ADRES: MAJELLAPARK 61, UTRECHT
Gironummer 575520 ten name van de Vereeniging „OUD-UTRECHT”

LEDENVERGADERING VAN OUD-UTRECHT

Het bestuur van de vereniging Oud-Utrecht roept de leden op tot bijwoning van de jaarlijkse ledenvergadering op vrijdagavond 24 februari a.s. om half acht in het Kunsthistorisch Instituut van de Rijksuniversiteit, Drift 25, Utrecht.

A g e n d a :

- 1 Opening.
- 2 Notulen van de jaarlijkse ledenvergadering van 18 februari 1955.
- 3 Jaarverslag van de secretaris over 1955.
- 4 Rekening en verantwoording van de penningmeester over 1955 met verslag van de kascommissie.
- 5 Verkiezing van bestuursleden wegens het periodiek aftreden van de heren mr. N. B. ten Bokkel Huinink en A. H. Doude van Troostwijk. Deze heren stellen zich herkiesbaar. Namen van eventuele andere kandidaten kunnen voor 24 februari schriftelijk worden opgegeven aan de voorzitter, Jaffastraat 27, Utrecht.
- 6 Bespreking plannen komend seizoen.
- 7 Mededelingen van het bestuur.
- 8 Rondvraag.
- 9 Sluiting te ongeveer half negen.

Na afloop van deze vergadering zal de heer dr. H. van der Linden een lezing houden over „De kolonisatie van de Hollands-Utrechtse laagvlakte gedurende de middeleeuwen”.

Namens het bestuur,

Ir. J. D. M. BARDET, *voorzitter*

Mr. N. B. TEN BOKKEL HUININK, *secretaris*

JAMES BOSWELL TE UTRECHT 1763-1764 *)

In 1763 kwam een jonge Schotse edelman, James Boswell, te Utrecht in de rechten studeren. Het Schotse recht, geheel verschillend van het Engelse, was grotendeels Romeins recht, en hierin heetten de Nederlanders destijds de grote leermeesters. Goldsmith en Fielding kwamen hier rechten studeren. Ook de vader en de grootvader van James, beiden rechtsgeleerden, hadden te Leiden gestudeerd. Bovendien voelden zij zich aan Holland verwant: de grootmoeder van James' vader, Alexander, die zich naar zijn familiebezit Lord Auchinleck noemde, stamde uit de adellijke familie van Sommelsdijk. Voor zijn zoon verkoos Alexander als studieverblijf Utrecht boven Leiden: van Utrecht verwachtte hij meer invloed op diens beschaving en manieren.

James had deze nog wel van node. Twee jaar had hij thuis in verzet geleefd met zijn vader, die hem rechten wilde laten studeren. Daarna liet Alexander zijn zoon naar Londen gaan om er andere bezigheid te vinden. Een jaar lang leefde de drie-en-twintigjarige er als een losbol, met geen ander ideaal dan een „high-bred man of pleasure” te worden. Doch de kennismaking met zijn landgenoot Samuel Johnson, als schrijver reeds lang door hem bewonderd, bracht James op beteren weg. Johnson vatte voor den jongen man, die waarschijnlijk in verstrooiing afleiding zocht voor de diepe zwaarmoedigheid waaraan hij leed, medelijden en een warme vaderlijke genegenheid op. Hij overreedde hem in Utrecht te gaan studeren. De dreiging van den vader de toelage te beëindigen kan hier mede van invloed zijn geweest.

In het begin van augustus 1763 deed Johnson Boswell uitgeleide naar Harwich, waar zij hartelijk afscheid namen. Zij beloofden elkaar te blijven schrijven, een belofte die ze levenslang hielden. Na Johnson's dood schreef Boswell „Life of Johnson” (1791), de beste biografie die in de Engelse literatuur is verschenen.

Op zondagmorgen 7 augustus landde Boswell te Rotterdam, waar een vriend van zijn vader hem gastvrij ontving. Na een verblijf van een paar dagen aldaar en ook te Leiden ging hij met de trekschuit naar Utrecht, een reis van negen uur. Hij was er de enige passagier en voelde zich hoe langer hoe neerslachtiger worden. Bij zijn aankomst op zaterdagavond 23 augustus vond hij Utrecht een afschuwelijke stad.

Hij nam zijn intrek in het Nieuwe kasteel van Antwerpen, destijds gelegen op de Ganzenmarkt, ter plaatse waar nu een rooms-katholieke school is. Hij werd daar bediend in een hoge, ouderwets gemeubelde slaapkamer en hoorde de Domklokken ieder uur een

*) Fred. A. Pottle, *Boswell in Holland 1763-1764*. Melbourne, Londen, Toronto, 1952.

sombere psalm spelen, wat hem nog melancholischer maakte. Hij kreunde bij de gedachte den gehelen winter in zo'n vreselijke stad te moeten wonen.

Den volgenden ochtend voelde hij zich nog ellendiger. Het bijwonen van den Engelsen kerkdienst in de Mariakerk, die stond op de plek van het tegenwoordige Gebouw van Kunsten en Wetenschappen, bracht geen verlichting; op straat kon hij zijn tranen niet inhouden. Hij besloot Utrecht te verlaten en vertrok den volgenden dag weer naar Rotterdam, waar hij opnieuw gastvrij werd ontvangen. Doch hij kwam tot inkeer en begreep dat geregelde bezigheid zijn neerslachtigheid zou overwinnen; op 7 september keerde hij in Utrecht terug.

Hij huurde nu kamers in het logement-koffiehuis Keizershof, dat stond in den noordwesthoek van het Domplein, met uitzicht op den Domtoren. Het huis bestaat niet meer, maar de herinnering leeft nog voort in het binnenpleintje met de huizen 11 tot 15, dat ook, zij het niet officieel, den naam van Keizershof draagt.

Ook huurde hij een knecht, die de kamers voor hem inrichtte, zijn kleren onderhield en hem 's ochtends om zeven uur wekte. Hij maakte nu iederen avond een programma op van zijn bezigheden op den volgenden dag, vermeldde daarna hoe hij zich hieraan had gehouden, laakte of prees zichzelf.

's Ochtends las hij de klassieken, van elf tot twaalf maakte hij toilet, van twaalf tot een liep hij college, van een tot drie wandelde en dineerde hij, van drie tot vier nam hij Franse les, daarna las hij en maakte elken avond een Engels gedicht van tien regels. Zijn dagelijkse wandeling was de Maliebaan, destijds met haar zijlanen, waar de deftige families hun tuinen en koepels hadden, een geliefde wandelplaats. De maaltijden gebruikte hij in Plaats Royaal, een koffiehuis in de Minrebroederstraat ter plaatse van de tegenwoordige Sint Willebrorduskerk, en bij Jacob Koster in De gouden Leeuw aan de zuidzijde van het Oudkerkhof.

Op 20 september ging Boswell voor het eerst naar college. Aankomende studenten plachten de openingscolleges bij te wonen van de drie professoren die te Utrecht rechten doceerden; zij namen dan wie hun het beste beviel, tot leermeester. Boswell koos professor Trotz, een uitstekend jurist.

Op 9 oktober bracht deze hem een avondbezoek. De verhoudingen waren toen anders dan nu. De professoren genoten behalve hun wedde van de stad ook emolumenten: uit private lessen en hun aandeel in examen- en promotiegelden. De openbare colleges waren voor iedereen kosteloos toegankelijk en werden niet geregeld gegeven, op de private colleges kwam het eigenlijk aan. Boswell volgde van twaalf tot een met enige andere studenten een privatisimum over het burgerlijk recht, waarvoor hij aan Trotz veertig gulden betaalde. Dit is blijkbaar het enige geweest dat hij aan de rechts-

geleerdheid deed: op zijn dagprogramma's komt geen studie van de rechten thuis voor.

Bij zijn bezoek vertelde prof. Trotz dat hij eerst in Franeker had gedoceerd, maar een beroep naar Utrecht had aangenomen, omdat Utrecht een zeer elegante stad was en hij dit korte leven zo aangenaam mogelijk wenste door te brengen. Boswell moest er toen bij zichzelf om lachen, dat Utrecht, zo somber voor een Londenaar, voor een Franeker een paradijs was.

Over de Utrechtse studenten was Trotz niet best te spreken, hij noemde ze „luizakken”, die liefst de koffiehuisen bezochten om de gazetten te lezen en nieuws te horen. Studentensociëteit was destijds een bovenkamer in een koffiehuis, waar de studenten de trappen opstormden, hun schotsgeruute mantels afwierpen, de hoeden aan de pinnen hingen en zich aan haard of kachel de pijpen lieten rondelen. Ook deden ze veel aan biljarten.

Weldra zag Boswell hen, verkleed en gemaskerd, met een kapitein aan het hoofd, de straat schrik aanjagen, waarna een drinkgelag en luidruchtig gezang volgden. Zelf woonde hij ook wel eens zo'n studentenavondje bij, waarvan hij in zijn aantekeningen vermeldde dat hij er bijna dronken was geworden. Van een rustiger studentengezelschap op Woensdagavond, waar uitsluitend Frans werd gesproken, was Boswell de stichter of een der medestichters.

Aan het Frans, lessen en thema's, besteedde Boswell het grootste deel van zijn tijd, in de conversatie oefende hij zich ten huize van den Anglicaansen predikant Brown, die met een Zwitserse was getrouwd. Hij wilde goed Frans kennen als hij in de kerstvacantie het verfranste 's-Gravenhage zou bezoeken.

Mogelijk zal deze kennis hem ook reeds te pas zijn gekomen toen in oktober de adellijke families van hun buitenverblijven in Utrecht terugkeerden en het gezelschapsleven daar begon. Boswell had voor enige aanzienlijken introducties meegekregen o.a. voor den graaf van Nassau la Leck, den hoofdschout, die feitelijk de stad bestuurde. Tot anderen verschaftte diens schoonzuster, de gravin van Beverweerd, hem toegang. Zij gaf hem een lijstje van voorname dames, bij wie hij zijn kaartje moest afgeven en daarna een bezoek brengen; hierop ontving hij uitnodigingen. Dan trok Boswell zijn scharlakenrood, met goudgalon afgezet, pak, zijn witte zijden kousen en mooie schoenen aan en versierde zijn sabel met de kwast van zilver en zijde. Een Barcelona-zakdoek en elegante tandstokerdoos voltooiden de uitrusting, waarin Boswell zich „a man of fashion” voelde, die zijn waardigheid ophield.

Hij begon Utrecht met zoveel schone en beminnelijke dames nu een zeer aangename stad te vinden, die tevens uitstekende gelegenheid gaf tot studeren en vreemdelingen te ontmoeten. Doch toen hij in de kerstvacantie Den Haag bezocht, waar een achterneef hem aan het hof en in de hoogste kringen introduceerde, beviel deze

stad, die Boswell aan Parijs deed denken, hem oneindig beter. Hij had hierna moeite om weer aan Utrecht te wennen, al bleven diners en avondpartijen afleiding geven en werd hij daar beurtelings op verschillende dames verliefd. Het langst op Belle van Zuilen, de drie-en-twintigjarige dochter van Diederik Jacob Tuyll van Serooskerken, heer van Zuilen. Deze bewoonde 's winters het huis op de Kromme nieuwe gracht, waar nu het St. Bonifacius-lyceum is gevestigd. Daar en 's zomers op het kasteel aan de Vecht werd Boswell hartelijk ontvangen. Hij en Belle deden elkaar enige liefdesverklaringen, maar verder is dit niet gekomen.

Op 25 maart schreef Boswell aan zijn vader dat hij Utrecht moe was.

Van wat hij hier bijwoonde hield hij korte aantekeningen. Hij bezocht een concert van het Collegium Musicum Ultrajectinum, waarvoor het koor van de Mariakerk was ingericht; boven den ingang stond met vergulde letters Stads Musicqzaal. Degelijke muziekbeoefenaars gaven hier wekelijks op zaterdagmiddag te vier uur een concert, dat ook de liefde voor de muziek moest aankweken bij de studerende jeugd. Maar Boswell zegt, nadat hij dit heeft bezocht, dat hij daar nooit meer zal heengaan. De opvoering van een Franse komedie kon hij niet volgen, daar het Frans te vlug werd gesproken. Op 10 februari ging hij naar de Catharijnepoort om daar den hertog van Brunswijk Wolfenbuttel en zijn gemalin te zien ontschepen en in de koets plaats nemen. Drommen volks stonden toen langs den oever geschaard, de aanzienlijken keken toe vanuit hun koetsen, voorzien van voetenwarmers en een goede fles wijn. Op 12 maart bezocht hij den paardenmarkt, die Boswell een der grootste van de wereld noemde. Over een parade van een regiment infanterie in de Maliebaan was hij opgetogen, maar het hinderde hem toen dat alle toeschouwers zeer gekleed waren terwijl hijzelf „in undress” was. Bij het beklimmen van den Dom trof het hem dat het gezin van den klokkenluider op de eerste verdieping verscheidene goedgemeubelde kamers bewoonde. Hij zag „de oude bibliotheek van de kanunniken”, waarmee hij waarschijnlijk de boekenkamer van de Mariakerk bedoelde, maar hij zegt er geen woord over. Evenmin over zijn bezoek aan Van Mollem's tuinen aan de Vecht, destijds een der bezienswaardigste curiositeiten van Utrecht.

Jacob van Mollem, een Amsterdams zijdefabrikant, had omstreeks 1700 zijn fabriek overgebracht naar de Vecht, daarbij een groot huis laten zetten en tuinen aangelegd. Hij noemde deze stichting Zijdebalen. Geen reiziger die de tuinen niet bezocht en vol bewondering was voor het sterrebos met acht lanen, den doolhof, een vijver met waterspuwende zwaan, een grote kom met menagerie, marmeren busten en groepen, oranje- en citroenbomen, myrten en laurier. Peter de Grote was er opgetogen over, maar Boswell zwijgt. Weliswaar hield hij over Utrecht geen dagboek, maar over

zijn kleding, zijn gezondheid, een verzuim van zijn knecht, kon hij in zijn aantekeningen vrij uitvoerig zijn.

Bij zijn vertrek op 18 juni 1764 noemt Boswell Utrecht een ruïne met stegen vol ellendigen, die leven van aardappels, jenever en bocht, dat zij koffie en thee noemen. Hij is dankbaar dat hij aan den wens van zijn vader voldaan, zijn kennis vergroot en de banden met zijn verwanten vernieuwd heeft. Met een ouderen Schotsen edelman gaat hij nu Europa bereizen. Vier jaar later vestigt hij zich als advocaat in Schotland. De korte studietijd te Utrecht schijnt hiervoor een voldoende grondslag te hebben gelegd.

C. C. VAN DE GRAFT.

KLEINE MEDEDELINGEN

Tentoonstelling Universiteitsmuseum. Omdat het natuurkundig laboratorium der Rijksuniversiteit te Utrecht 250 jaar bestaat, wordt in het Universiteitsmuseum (Trans 8, Utrecht) een tentoonstelling gehouden. Deze duurt van 8 februari tot 1 maart.

Een zonderling wegpatroon. Zowel op de kaart als op het terrein wordt men getroffen door het uiterst grillige verloop van de wegen bij Nijendijk (Dwarsdijk), dat de logische lijn Trechtweg-Caspargauw-Hollende Wagen-Achterdijk zo ruw en schijnbaar willekeurig onderbreekt. Daar dit terrein ligt tussen Weerdestein en Wijkersloot zou ik de veronderstelling willen uiten dat het misschien een bezitter van deze namen is geweest, die min of meer anoloog met Starings Hoofdige Boer, op eigenzinnige wijze bij de ontginning van dit gebied de eisen van het doorgaande verkeer geheel heeft veronachtzaamd. Misschien kan een van de lezers licht werpen op de wegnaam Caspargauw? In Eembrug komt Caspargouw als boerderijnaam voor. In Chesterton's The flying inn komt een bijzonder aardig vers voor over allerlei mogelijke oorzaken van wegkronkels. Hij vermeldt daarin niet de oude Kooirechten, die bijvoorbeeld in Oud-Loosdrecht een nog bestrate maar nu afgereden bocht verklaren.

M. R.

Rondleiding Centraal Museum. Op 21 februari kan men deelnemen aan de rond-

leiding door de historische afdeling van het Centraal Museum te Utrecht. Op 28 februari vindt iets dergelijks plaats in de zalen van het Aartsbisshoppelijk Museum. Beide keren zijn de kosten f 0,60 per persoon (entree inbegrepen). De rondleiding beginnen om acht uur.

Oud ambacht verdwijnt. In de Woerdense Courant van 16 december 1955 lezen we: Linschoten heeft een zeer oude naam en een niet minder oude vermaardheid. De Linschoter schaats leverde een zeer tastbare bijdrage aan de beroemdheid van het plaatsje; zij toonde dat behalve de landbouw een stevige nijverheid onderdeel vormde van de economie van dit plattelandsplaatsje.

De laatste Linschoter schaats, met zijn fraaie krul is reeds lang geleden gemaakt, maar toch hebben we de laatste maker van dit instrument nog zeer goed persoonlijk gekend.

Was dit een voorwerp van handnijverheid, deze schaats, niet minder bekend was een andere tak van handnijverheid in Linschoten en in Snelrewaard: de klompenmakerij. Deze beide dorpen met hun vele peppels, wilgen, beuken en essen vormden een bij uitstek geschikte plaats om de klompenmakerij uit te oefenen. Talloze klompenmakersgeslachten woonden dan ook hier, die hun producten met de hand vervaardigden. Helaas had de industrialisatie het mooie oude handvak bijna geheel verdrongen.

Eerst dezer dagen echter is pas de

verovering van de machine op het handwerk in Linschoten een feit geworden: de laatste klompenmaker, die nog zonder machines werkte heeft er zijn bijltje, boren, messen en wiggen bij neergelegd. De heer Klaas van Vliet vond nu hij 75 jaar geworden was, de tijd gekomen om er mee te stoppen.

Drienzestig jaren heeft de heer van Vliet — voor het grootste deel op de watermachine in Cattenbroek — klompen gemaakt voor talloos vele voeten. De klompen van de heer van Vliet waren bekend om hun degelijkheid en solide afwerking waarom het nu door zijn klanten ernstig wordt betreurd, dat er een einde gekomen is aan de levering van die prima klompen waarop vader en grootvader nog hebben gelopen, allen vervaardigd door de heer Klaas van Vliet.

We hebben de heer van Vliet zo eens gevraagd hoeveel klompen hij in zijn lange leven heeft gemaakt. Ja, aldus van Vliet, dat kan ik u niet meer zo precies vertellen, want de eerste jaren — dat waren er zo'n slordige vijfentwintig — hield ik daar nog geen boek van bij, maar als ik van de laatste jaren eens nakijk en er dan rekening mee houd dat vroeger de klompenproductie groter was dan mag ik toch wel zeggen dat het minstens 10.000 paar klompen zijn geweest die ik heb gemaakt.

Volgens Van Vliet is de klad er in gekomen, niet door de leren schoen, niet door de verbeterde wegen, maar vooral door de invoering van de rubberlaars. Kinderklompen worden vrijwel niet meer gevraagd, en ook de boer maakt meer en meer gebruik van de rubberlaars.

Met weemoed nam de heer Klaas van Vliet afscheid van zijn ambacht, temeer daar hij zich de laatste der klompenmakers voelde. Dat wil niet zeggen dat er geen klompen meer gemaakt worden, maar wel dat het handwerk in de klompenmakerij nu wel geheel zal zijn verdwenen waarmee een oud vaderlands ambacht verdwijnt, waaraan niet alleen Linschoten maar ook Nederland veel van zijn vermaardheid te danken heeft, getuige de vele reclameplaten over de hele wereld.

Boerderij „De Kooi“. In het novembernummer van Oud-Utrecht schreef de heer M. Raven in zijn artikel over topo-

grafische namen o.a. over boerderij „De Kooi“ te Hees bij Soest. Hij veronderstelde, dat deze naam vermoedelijk niet ontleend is aan een eendenkooi.

Naar aanleiding hiervan bericht de heer D. Langelaar, redacteur van de Laarder Courant „De Bel“ ons het volgende:

„Indertijd kreeg ik een geschriftje in handen, geschreven door J. Knoppers (in 1918 overleden) wiens vader en grootvader hofjagers waren op het domein Soestdijk. Deze vertelde dat „De Kooi“ lag op een bouwakker temidden van dennenbossen. Niet ver er vandaan was een plas (in het Soesterveen) waar veel wilde eenden huisden en waar Prins Willem, de latere Koning Willem III vaak kwam jagen. Volgens Knoppers zou er bij „De Kooi“ een eendenkooi zijn geweest en daaraan had die boerderij haar naam ontleend. „De Kooi“ had in de eerste helft van de 19' eeuw tot bewoners het echtpaar Stickelmann, beide — man en vrouw — van Duitse afkomst. Na het overlijden van Heinrich Stickelmann, die in Holland was gebleven nadat hij koeien had afgeleverd op „Pijnenburg“ bij de heer Rosenik, kreeg zijn vrouw meer en meer de naam dat zij kon toveren en verwierf ook de benaming van Kooi-nies (Nies uit De Kooi).

Meer naar links, een kwartier gaans van „De Kooi“ verwijderd, lagen nog twee boerderijtjes, „De Piepekop“ en „De Lappendoos“ genaamd. Op laatstgenoemde woonde in die tijd Kees Bos.

Over die Kooinies is nog een aardige legende in omloop. Grootvader Knoppers zou haar het leven hebben gered toen zij, gezeten bovenop een hessenkar, op weg van Westfalen naar Amsterdam, in slaap was gevallen en bij de brug over de Praamgracht, nabij de Veenhuizer Tol (toen nog Veenhuus geheten en zonder tol, nu Eikenhorst-Eikendal) van de kar tuimelde en in de Praamgracht viel. Ze is toen tijdelijk in het gezin Knoppers opgenomen en ook verder hier in de omgeving blijven rondhangen tot dat zij haar Heinrich vond.”

Kerkrestauratie Benschop. De gemeenteraad van Benschop besloot subsidie te verlenen voor de restauratie van het kerkgebouw der Ned. Herv. gemeente. Aan het Nieuwsblad voor Zuid-Holland

en Utrecht van 2 november 1955, ontleen we hieromtrent de volgende bijzonderheden:

Uit de voorlopige lijst der Nederlandse monumenten van geschiedenis en kunst, wordt vermeld dat het hier gaat om een éénbeukige kruiskerk, daterend uit de 14e en 15e eeuw. De ingebouwde toren dateert uit de 13e eeuw, doch deze heeft een latere spits. Het schip van de kerk is oorspronkelijk driebeukig geweest.

De kerk is in het bezit van een fraai orgel met een front dat rijkelijk is versierd met gepolychromeerde wapens, o.a. dat van Oranje, daterende uit omstreeks 1700. De eiken preekstoel is 17e eeuws en voorzien van een fraaie koperen lezenaar, blakers en doopbekkenhouder. Ten aanzien van de nodige herstellingen bericht de architect: „Herziening van de fundering van het noordelijke dwarspand zal zeer waarschijnlijk noodzakelijk blijken. De kerkkap dient te worden gedemonteerd, om slechte constructiedelen te vervangen”. Tevens bestaat het voornemen de verwijderde trekbalken weer aan te brengen. Ook de bebording en het houten gewelf zullen moeten worden vernieuwd. De houten ramen worden vervangen door de oorspronkelijk gemetselde raamtraceringen. Ontpleistering van koor en andere gedeelten is gewenst. Met de diverse werkzaamheden is een bedrag gemeoid van f 320.000. Het rijk zal hierin bijdragen 50 procent of wel f 160.000. De provinciale bijdrage zal naar schatting 10 procent of f 32.000 bedragen.

Gelet op het belang van de gemeente bij het instandhouden van deze kerk stelden B. en W. dan ook voor, de bijdrage op 10 procent of f 32.000.— te bepalen onder voorwaarde dat gemeente en polder wederom een afzonderlijke bank of zitplaats krijgen toegevoegd.

Molen van Wilnis. De „Ronde Venen” zijn arm aan monumenten. Daarom is het verheugend, dat men erg zuinig is op het weinige wat uit het verleden bewaard bleef.

Te Wilnis bevindt zich een korenmolen uit 1823. Een monument kan men deze molen nauwelijks noemen, maar in het land der blinden is Eénoog koning. Daarom hebben de gemeente, het rijk en de provincie eendrachtig samengewerkt voor

het behoud van de molen, toen hij in 1947 op de nominatie stond om onder de moker te komen.

De gemeente Wilnis, die de molen in eigendom bezit, heeft thans een ansichtkaart laten vervaardigen, waarop men de molen uit de lucht ziet. Achterop staat een in vier talen gestelde beschrijving, zodat binnen- en buitenland bij een bezoek aan Wilnis op de hoogte kunnen komen van de betekenis van dit monument. Een goed initiatief!

Boeien opgegraven. Bij de opgravingen tijdens de restauratie van de hervormde kerk te Kockengen zijn ijzeren pols- en voetenboeien gevonden. Er wordt gedacht aan de mogelijkheid, dat in deze kerk misdadigers begraven zijn eeuwen geleden met als straf dat de polsen en voeten in ijzeren boeien geslagen waren. Dezelfde oude boeien zijn aanwezig in de gevangendoor in Den Haag.

Oudheidkunde in Woudenberg. Aan de Earneveldsche Courant van 21 december 1955 ontleen wij het volgende:

In de raadszaal van het gemeentehuis te Woudenberg passeerde 15 december de notariële stichtingsacte voor de stichting „Oud-Woudenberg”. De voorzitter, de heer A. van Gent, opende de vergadering en zette het doel der stichting uiteen. Hij vertelde, dat de geschiedenis van Woudenberg reeds twaalf eeuwen oud is en het doel der stichting is, te trachten zo veel mogelijk uit het oude terug te vinden en te bewaren voor het nageslacht. Reeds hebben vele inwoners voorwerpen, platen en dergelijke geschonken, waar hij zeer erkentelijk voor was. Ook het gemeentebestuur gaf blijk van belangstelling door in de laatste gehouden raadsvergadering voor de stichting f 100 beschikbaar te stellen.

De heer Van Gent hield een lezing over de stichting „de Sint Anna broederschap”. Deze broederschap was oorspronkelijk bedoeld om op gezamenlijke kosten zielmissen te houden. In Woudenberg vervulde ze later de armenzorg. Omtrent het beheer der stichting is van vóór 1747 niets meer te vinden, daar de boeken zijn zoekgeraakt. Over de distorie van ná 1747 lichtte de heer Van Gent de aanwezigen uitvoerig in.